

الركن الرابع : في النجاسات وأحكامها

بخش چهارم: نجاسات و احكام آن ها

القول في النجاسات:

سخنی درباره نجاسات:

وهي عشرة أنواع:

نجاسات ده نوع است:

الأول والثاني: البول والغائط مما لا يؤكل لحمه، إذا كان للحيوان نفس سائلة، سواء كان جنسه حراماً كالأسد، أو عرض له التحريم كالجلال. ورجيع ما لا نفس سائلة له وبوله طاهر.

اول و دوم: ادرار و مدفوع⁽¹⁾

ادرار و مدفوع هر حرام گوشتی که خون جهنده داشته باشد نجس است، فرقی ندارد که ذاتاً حرام گوشت باشد، مانند شیر و پلنگ و یا اینکه این صفت بر او عارض شده باشد، مانند حیوان نجاست خوار. فضله و ادرار حیوانی که خون جهنده ندارد پاک است.

الثالث: المنى، وهو نجس من كل حيوان حل أكله أو حرم، ومنى ما لا نفس سائلة له طاهر.

سوم: منی

منی همه حیوانات⁽²⁾ نجس است، چه حرام گوشت باشند و چه حلال گوشت؛ و منی حیوانی که خون جهنده ندارد⁽³⁾ پاک است.

1- بول مصنوعی که در آزمایشگاهها ساخته می شود، نجس نیست. (احكام الشريعة بين السائل و المجيب جزء اول، طهارت: ص 100)

2- مقصود، همه حیواناتی است که خون جهنده دارند، مثل انسان، قاطر و... (مترجم)

3- مثل ماهی، افعی و... (مترجم)

الرابع: الميتة، ولا ينجس من الميتات إلا ما له نفس سائلة، وكل ما ينجس بالموت فما قطع من جسده نجس حياً كان أو ميتاً. وما كان منه لا تحله الحياة كالعظم والشعر فهو طاهر، إلا أن تكون عينه نجسة كالكلب والخنزير والكافر.

چهارم: مُردار

فقط مردار هر موجودی که خون جهنده دارد نجس است، و هر عضوی از حیوانی که مردارش نجس باشد قطع شود -چه حیوان زنده باشد و چه مرده- آن عضو نجس خواهد بود.⁽⁴⁾ عضوی که دارای روح نیست -مانند استخوان و مو- پاک است، مگر آنکه عین نجاست باشد، مانند سگ، خوک و کافر.

ويجب الغسل على من مس ميتاً من الناس قبل تطهيره وبعد برده بالموت، وكذا من مس قطعة منه فيها عظم. وغسل اليد على من مس برطوبة ما لا عظم فيه، أو مس برطوبة ميتاً له نفس سائلة من غير الناس.

کسی که جسم انسان مرده‌ای را بعد از سرد شدن و قبل از تطهیر (غسل دادن یا تیمم دادن میّت) لمس کند، غسل بر او واجب می‌گردد؛ همچنین اگر به عضوی از او که دارای استخوان است (و قطع شده باشد) دست بزند، غسل بر او واجب می‌گردد. کسی که با دست مرطوب، قطعهای که در آن استخوان نباشد و یا مرداری که خون جهنده داشته باشد و انسان نباشد را لمس کند، واجب است دستش را بشوید.⁽⁵⁾

الخامس: الدماء، ولا ينجس منها إلا ما كان من حيوان له عرق، لا ما يكون له رشح كدم السمك وشبهه.

پنجم: خون‌ها

فقط خون حیواناتی که دارای رگ هستند نجس است، اما حیوانی که خون جهنده نداشته باشد -مانند ماهی و شبيه آن- خونس نجس نیست.⁽⁶⁾

4- قطعهای کوچک پوست مانند پوست اطراف ناخن یا غیر آن که از انسان زنده گاهی به دلیل زخم یا غیر آن کنده می‌شود پاک است. (احکام الشریعه بین السائل و

المجیب جزء اول، طهارت: ص 102)

5- غسل بر او واجب نمی‌شود و شستن دست کفایت می‌کند. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 102)

6- اگر خون خشک شود و رنگش سیاه شود، بازهم نجس است، ولی اگر استحال شود و هم‌رنگ پوست شود، یعنی تبدیل به آن شود، نجس نیست؛ و خونی که در دهان یا گوش یا بینی باشد نیز نجس است و بلعیدن خونی که در دهان وجود دارد، جایز نیست و می‌توان دهان را با آب و یا بدون آب (با بیرون انداختن خون از دهان به‌گونه‌ای که اثر باقی‌مانده از خون در آب دهان مستهلک شود) تطهیر کرد. و همچنین خونی که در تخم‌مرغ یا در تخم هر حیوان دارای خون جهنده، وجود دارد، نجس است و خوردن آن حرام است. اگر کافر یا ناصبی، تبرعاً و مَجَاناً به مسلمان خون بدهد، اشکالی ندارد.

رنگی که بعد از تطهیر خون یا مدفوع بر لباس باقی میماند نجس نیست. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 103)

السادس والسابع: الكلب والخنزير، وهما نجسان عيناً ولعاباً. ولو نزا كلب على حيوان فأولده روعي في إلحاقه بأحكامه إطلاق الاسم. وما عداهما من الحيوان فليس بنجس. والثعلب والأرنب والفأرة والوزغة طاهرة، ولكن لا يستعمل ماء قليل وقعت فيه فأرة أو جرد أو وزغة للشرب أو الطهارة، ولا ماء قليل مات فيه وزغ أو عقرب أو أفعى.

ششم و هفتم: سگ و خوک (گراز)

هم جسم و هم آب دهان سگ و خوک، نجس است. اگر سگ با حیوان دیگری آمیزش کند، در اینکه بچه به وجود آمده احکام سگ را دارد یا خیر باید به اطلاق اسم او مراجعه کرد. (7) غیر از این دو حیوان، سایر حیوانات نجس نیستند. روباه، خرگوش، موش و مارمولک، همه پاک هستند؛ و اما آب خیلی که موش یا موش صحرائی یا مارمولک در آن افتاده باشد و آب خیلی که مارمولک یا عقرب یا مار در آن مرده باشد، برای خوردن و طهارت استفاده نمی شود.

الثامن: المسكرات نجسة والعصير العنبي إذا غلا واشتد وإن لم يسكر، ويطهر إذا ذهب ثلثاه.

هشتم: مست کنندهها

همه مایعات مست کننده (8) نجس هستند. (9)

آب انگور اگر بجوشد و غلیظ شود حتی اگر مست کننده نباشد نجس است (10) و با از بین رفتن دوسوم آن بر اثر جوشیدن پاک می شود.

التاسع: الفقاع.

7- یعنی اگر به او سگ گفته می شود نجس است وگرنه نجس نیست. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 103)

8- اما جامدات مانند حشیش، نجس نیستند، گرچه حرام اند. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت ص 104)

9- استفاده از مسکرات برای استفاده های پزشکی و صنعتی جایز است؛ و چون در این حالت به نیت استفاده در پزشکی یا صنعت ساخته شده، نجس نمی باشد. همچنین استفاده از الکل برای استفاده های پزشکی یا صنعتی یا استفاده در کرم و عطر اشکالی ندارد و نجس نیست. اگر پزشک دارویی تجویز کند که در آن، درصدی الکل صنعتی وجود دارد و خوردن آن اگر مست کننده نباشد و الکل از آن چیزی که اهل فسق برای مست شدن میخورند نباشد، اشکالی ندارد. استفاده از مقدار کمی مواد مخدر برای ساخت دارو و همچنین خوردن آن برای بیمار طبق تجویز و دستور پزشک به لحاظ مقدار و تعداد دفعات مصرف، جایز است. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 105)

10- اما بخار آن پاک است. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 104)

نهم: فقاغ (آب جو)⁽¹¹⁾

العاشر: الكافر. وضابطه: كل من خرج عن الإسلام أو من انتحلته وجد ما يعلم من الدين ضرورة، كالخارج والغلاة والنواصب. واليهود والنصارى إن لم يكونوا غلاة ولا نواصب فيحكم بطهارتهم. وما عدا ذلك فليس بنجس في نفسه، وإنما تعرض له النجاسة.

دهم: كافر

قاعده اش از نظر نجس بودن به شرح زیر است: هرکسی که وجود خداوند را انکار کند (نه اینکه موضع نمی دانم یا لا اداری گری را اتخاذ کرده باشد) نجس است. فرد ناصبی که دشمن یکی از امامان یا مهدیین یا شیعیان شان - از آن رو که شیعه آنها هستند - باشد نیز همین حکم را دارد. سایر مردم به خودی خود نجس نیستند و تنها نجاست بر آنها عارض می شود (به طریقی بدنشان نجس شود) و در ظاهر به پاک بودنشان حکم می شود؛ و در نتیجه در صورتی که با وجود رطوبتی که سرایت داده می شود لمس شوند به پاک بودن حکم می گردد و به پاک بودن خوردن از غذایشان نیز حکم می شود، مگر آنچه باید تذکیه (ذبح) شرعی شود یا آنچه از اصل و اساس خوردنش حرام باشد.

ویکره: بول البغال، والحمیر، والدواب، و عرق الجنب من الحرام، و عرق الإبل الجلال، والمسوخ، و ذرق الدجاج.

مکروهات⁽¹²⁾

ادرار قاطر، الاغ و جانداران اهلی، و عرق فرد جُنُب از حرام،⁽¹³⁾ و عرق شتر نجاست خوار، حیوانهای مسخ شده (مانند میمون و مارمولک) و فضلۀ مرغ، مکروه هستند.

11- نوعی نوشیدنی است که از جو گرفته می شود و حرام و نجس است. (احکام الشریعة بین السائل و المجیب، جزء اول، طهارت: ص 105)

ماء الشعیر یا آبجویی که اکنون موجود است، اگر قبل از تخمیر شدن، خیساندن جو تمام شده باشد و جو را از آب خارج کرده باشند، حلال است وگرنه نجس و حرام است و نمی توان به این دلیل که در کشور اسلامی ساخته شده است، به حلال بودن آن حکم کرد. (احکام الشریعة بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 105)

¹ - مکروه در اینجا یعنی بهتر است از این موارد اجتناب شود، هر چند نجس نیستند. (مترجم)

² - جُنُب از حرام به فردی اطلاق می شود که بر اثر انجام کاری حرام جنب شده باشد. (مترجم)

القول في أحكام النجاسات:

سخنی در احکام نجاسات:

تجب إزالة النجاسة عن الثياب والبدن للصلاة والطواف ودخول المساجد، وعن الأواني لاستعمالها. وعفي في الثوب والبدن عما يشق التحرز عنه من دم القروح والجروح التي لا (ترقي) وإن كثر، وعما دون دائرة قطرها (1) سنتمتر سعة من الدم المسفوح الذي ليس من أحد الدماء الثلاثة، وما زاد عن ذلك تجب إزالته إن كان مجتمعاً أو متفرقاً. ويجوز الصلاة فيما لا يتم الصلاة فيه منفرداً وإن كان فيه نجاسة لم يعف عنها في غيره.

واجب است قبل از نماز و طواف و وارد شدن به مساجد، نجاست از بدن و لباس برطرف گردد؛ همچنین قبل از استعمال ظروف، واجب است نجاست از آن‌ها زایل گردد.

در لباس و بدن، آنچه اجتناب از آن ممکن نباشد، مانند خون زخمی که بند نمی‌آید حتی اگر زیاد باشد، بخشیده شده است،⁽¹⁴⁾ همچنین اگر قطر لکه خونی کمتر از یک سانتی‌متر باشد (غیر از خون‌های سه‌گانه حیض، نفاس و استحاضه)، تطهیرش لازم نیست، و تطهیر بیش از این مقدار خون، واجب است، چه در یکجا جمع شده و چه متفرق باشد.

اگر در لباسی که با آن به تنهایی نمی‌شود نماز خواند (پوشاننده نیست)⁽¹⁵⁾ نجاستی باشد که در غیر آن لباس بخشیده شده نیست،⁽¹⁶⁾ نماز با آن جایز است.

وتعصر الثياب من النجاسات كلها إلا من بول الرضيع، فإنه يكفي صب الماء عليه. وإذا علم موضع النجاسة غسل، وإن جهل غسل كل موضع يحصل فيه الاشتباه. ويغسل الثوب والبدن من البول مرتين.

در هنگام شستن محل نجاست باید لباس را فشار داد تا نجاست از آن جدا گردد⁽¹⁷⁾ مگر در ادرار طفل شیرخوار، که فقط ریختن آب روی آن کفایت می‌کند. هنگامی که محل نجاست معلوم باشد باید شسته شود و هنگامی که محل نجاست معلوم نباشد هرجایی که گمان شود نجس است باید شسته شود. لباس و بدن برای پاک شدن از ادرار باید دو بار با آب شسته شود.

³ - تطهیرش واجب نیست. (مترجم)

⁴ - مانند دستکش، جوراب، عرقچین و... (مترجم)

¹ - مثلاً بیش از یک سانتی‌متر خون یا چیزی غیر از خون باشد. (مترجم)

² - اگر این فشار دادن در آب نیز انجام شود، کفایت می‌کند. همچنین در ماشینهای لباسشویی که با گرداندن، آب از لباس خارج می‌گردد، نیازی به دخالت دست نیست، و لباس‌ها با چرخش ماشین لباسشویی و درحالی‌که شیر آب داخل آن باز است، پاک میشوند. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص

وإذا لاقى الكافر أو الكلب أو الخنزير ثوب الإنسان رطباً غسل موضع الملاقاة واجباً، وإن كان يابساً رشه بالماء استحباباً، وفي البدن يغسل رطباً. وإذا أخل المصلي بإزالة النجاسات عن ثوبه أو بدنه أعاد في الوقت وفي خارجه، فإن لم يعلم ثم علم بعد الصلاة لم تجب عليه الإعادة مطلقاً. ولو رأى النجاسة وهو في الصلاة فإن أمكنه إلقاء الثوب وستر العورة بغيره وجب وأتم، وإن تعذر إلا بما يبطلها أستاذف.

اگر لباس انسان درحالی که مرطوب است با بدن سگ و خوک و کافر تماس پیدا کند، شستن محل تماس واجب است؛ و اگر خشک بود، پاشیدن آب بر محل تماس مستحب است؛ و اگر بدن انسان درحالی که مرطوب است با بدن سگ و خوک و کافر تماس حاصل کرد باید شسته شود.

اگر نمازگزار در پاک کردن نجاست از لباس یا بدن خود کوتاهی کند [و نماز بخواند]، چه در وقت نماز و چه در خارج از وقت [به یاد آورد که لباس یا بدنش نجس بوده است]، باید نماز را تکرار کند؛ اما اگر قبل از نماز نمیدانسته که لباسش نجس شده و نماز بخواند و بعد بفهمد که قبل از نماز لباس او نجس بوده است، لازم نیست نمازش را دوباره بخواند، چه در وقت بفهمد و چه در خارج وقت. اگر در حال نماز خواندن، نجاستی را در لباسش مشاهده کرد، اگر می‌تواند آن لباس را بیرون بیاورد و عورتش را با لباس دیگر بپوشاند باید لباس را درآورد و نماز را تمام کند، و اگر جز با باطل کردن نماز نمی‌تواند لباس را در بیاورد نماز را از ابتدا بخواند.

والمربية للصبى إذا لم يكن لها إلا ثوب واحد غسلته في كل يوم مرة، وإن جعلت تلك الغسلة أمام صلاة الظهر كان حسناً لتصلي الظهرين والعشائين بثوب طاهر. وإذا كان مع المصلي ثوبان وأحدهما نجس لا يعلمه بعينه صلى الصلاة الواحدة في كل واحد منهما منفرداً. وفي الثياب الكثيرة (النجسة وأحدها طاهر) كذلك إلا أن يتضيق الوقت فيصلي عرياناً. ويجب أن يلقي الثوب النجس ويصلي عرياناً إذا لم يكن هناك غيره، وإن لم يمكنه صلى فيه ولا يعيد.

زنی که از نوزاد مراقبت می‌کند، اگر فقط یک لباس داشته باشد باید هرروز یک‌بار آن لباس را آب بکشد، و اگر این کار را قبل از نماز ظهر انجام دهد بهتر است تا بتواند نماز ظهر و عصر و مغرب و عشا را با لباس پاک بخواند. اگر نمازگزار دو لباس دارد که یکی از آنها نجس است، اما نمی‌داند کدام لباس نجس و کدام یک پاک است، با هرکدام از آن دو، یک‌بار نماز بخواند.⁽¹⁸⁾

اگر لباس‌های فراوانی داشته باشد و فقط یکی پاک باشد و نداند کدام یک پاک است نیز باید با هرکدام جداگانه نماز بخواند، مگر هنگام تنگی وقت که در این حال اگر در آن محل کسی غیر از او نباشد، باید عریان نماز بخواند و اگر این کار ممکن نباشد با همان لباس نجس نماز بخواند و لازم نیست نماز را تکرار کند.

والشمس إذا جففت البول وغيره من النجاسات عن الأرض والبواري والحُصْر طهر موضعه، وكذا كل ما لا يمكن نقله كالنباتات والأبنية بشرط زوال عين النجاسة، والأفضل إلقاء ماء على البول ثم إذا جففته الشمس طهر.

تاییدن خورشید⁽¹⁹⁾ باعث طهارت ادرار و دیگر نجاسات از روی زمین و بوریها و حصیرها می‌شود، و همچنین آنچه انتقال آن ممکن نیست مانند درختان و ساختمان به شرط از بین رفتن عین نجاست با تابش خورشید پاک می‌گردد. بهتر است بر موضع ادرار آب ریخته شود، سپس زمانی که خورشید بر آن بتابد و خشکش کند پاک می‌شود.

وتطهر النار ما أحواله، والتراب باطن الخف وأسفل القدم والنعل، والأرض يطهر بعضها بعضاً. وماء الغيث لا ينجس في حال وقوعه، ولا في حال جريانه من ميزاب وشبهه، إلا أن تغيره النجاسة.

آتش آنچه را که استحواله می‌کند⁽²⁰⁾ پاک می‌نماید.

خاک، کف کفش و لایه زیرین پا و دمپایی را پاک می‌کند، و قسمت‌هایی از زمین، قسمت‌های دیگر را پاک می‌کند. آب باران در حال بارش و نیز در حال جریان از ناودان و شبیه آن نجس نمی‌شود، مگر اینکه در اثر نجاست تغییر کند.

والماء الذي تغسل به النجاسة نجس سواء كان في الغسلة الأولى أو الثانية، وسواء كان متلوثاً بالنجاسة أو لم يكن، هذا إذا بقي على المغسول عين النجاسة، أما إذا نقي المغسول من النجاسة فالغسالة طاهرة، وكذلك القول في الإناء.

آبی که با آن نجاست شسته می‌شود نجس است،⁽²¹⁾ چه در شستن بار اول باشد و چه در بار دوم؛ و یکسان است که به نجاست آلوده شده باشد یا نه؛ این در حالتی است که عین نجاست بر چیز شسته شده باقی مانده باشد، اما اگر

19- انعکاس نور خورشید به وسیله آینه یا از پشت پنجره نیز کفایت می‌کند. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 111)

20- یعنی آن شیء را تبدیل به چیز دیگری می‌کند. (مترجم)

21- این آب نجس است، اما نجس کننده نیست، مگر اینکه اوصاف نجاست را داشته باشد؛ پس با تلاقی با چیزهای دیگر (مثلاً آبی که در حین شستن بر روی لباس

یا بدن یا چیز دیگری میریزد) آن‌ها را نجس نمی‌کند. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 110)

نجاستی بر آن باقی نمانده باشد آب باقی مانده از شست و شو پاک است؛ حکم آب باقی مانده هنگام شستن ظروف نیز به همین صورت است. (22)

22- چند نکته:

- * اگر انسان، لباس یا چیزی که متعلق به دیگری است را نجس کند واجب است به او اطلاع دهد.
- * حشراتی که از محل‌های نجس خارج میشوند، اگر به صورت ظاهری دارای نجاست نباشند نجس نیستند.
- * اگر شیء متنجس (نجس شده) با چیز دیگری برخورد کند آن را نجس نمی‌کند، مگر اینکه اوصاف نجاست را به آن انتقال دهد.
- * اگر بخواهیم فرش یا لباس یا چیزی شبیه آن را از نجاستی تطهیر کنیم:
  - با آب قلیل: باید دو بار شسته شود، یک بار برای برطرف کردن عین نجاست و بار دوم برای تطهیر.
  - با آب جاری: ریختن آب بر روی موضع نجس به گونه‌ای که عین نجس و اوصافش برطرف شود و آب غلبه کند، کافی است.
- * اگر بخواهیم فرش یا موکتی که به زمین چسبیده است و همچنین زمین کف خانه را از نجاست پاک کنیم:
  - با آب قلیل: همانگونه که گفتیم، باید دو بار شسته شود. بار اول بر روی موضع نجس آب میریزیم تا این که آب بر آن غلبه کند، سپس با یک قطعه پارچه یا اسفنج، آب را برمی‌داریم. بار دوم آب را بر موضع نجس می‌ریزیم و بار دیگر آب را با قطعه‌های اسفنج یا پارچه جمع مینماییم. این کار، شستن تطهیر است. بعد از این، موضع پاک می‌باشد.
  - با آب جاری: کافی است یک بار روی موضع نجس آب بریزیم، به گونه‌ای که آب بر اوصاف نجاست غلبه نماید.
- * اگر اشیاء ثابت مانند در و پنجره خانه نجس شد، به شیوه زیر آن را تطهیر می‌کنیم:
  - با آب قلیل: ابتدا اسفنجی را در آب پاک فرو می‌بریم تا پر از آب شود، سپس آن را روی موضع نجس میکشیم تا عین نجاست رفع گردد؛ سپس بار دیگر اسفنج را با آب پاک شسته و آن را پر از آب می‌کنیم و بار دیگر بر روی موضع می‌کشیم که این مرتبه همان شستن تطهیر است که پس از آن، موضع پاک می‌باشد.
  - با آب جاری: بر موضع نجس روی در، دیوار و یا... آب ریخته و دست میکشیم تا پاک شود. اگر آب جاری بر نجاست و اوصاف آن غلبه نماید، پس آب باقی مانده، پاک است.
- * چیزی که با عین نجاست برخورد کرده (متنجس)، نجس است ولی چیزهای دیگر، در برخورد با آن نجس نمیشوند، مگر این که قسمتی از عین نجاست به آن منتقل شده باشد یا این که اوصاف عین نجاست (رنگ یا بو یا طعم) بر اوصاف آن غلبه کرده باشد.
- * اگر نجاستی مانند فضلۀ موش داخل دیگ برنج یا مثل آن یافت شود، اولاً باید در صورت امکان عین نجاست رفع شود، سپس برنج را دو بار می‌شویم؛ یک بار برای رفع عین نجاست باقی مانده و بار دوم برای تطهیر.
- * پسایی که در هنگام شستن نجاست بر روی لباس یا بدن انسان پاشیده می‌شود، آن را نجس نمی‌کند، مگر این که عین نجاست در آن باشد یا این که اوصافش با عین نجاست تغییر کرده باشد. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 109-110)

القول في الآنية:

سخنی در مورد احکام ظرفها

ولا يجوز الأكل والشرب في آنية من ذهب أو فضة، ولا استعمالها في غير ذلك. ويكره المفضض، ويجوز اتخاذها لغير الاستعمال. ولا يحرم استعمال غير الذهب والفضة من أنواع المعادن والجواهر ولو تضاعفت أثمانها. وأواني المشركين طاهرة حتى تعلم نجاستها.

خوردن و آشامیدن با ظروف طلا و نقره جایز نیست؛ همچنین استفاده در موارد دیگر از آنها نیز جایز نیست. استفاده از ظرف نقره کوب در خوردن و آشامیدن مکروه است، اما در موارد غیر استعمالی (مثلاً تزئین) استفاده از آن مجاز است. استفاده از ظرفهای ساخته شده از دیگر فلزات و یا معادن و جواهرات (غیر از طلا و نقره) اشکالی ندارد، هرچند گران قیمت تر باشند. ظروف مورد استفاده کافران پاک است تا زمانی که علم به نجاست آنها حاصل شود.

ولا يجوز استعمال شيء من الجلود إلا ما كان طاهراً في حال الحياة ذكياً. ويستحب اجتناب ما لا يؤكل لحمه حتى يدبغ بعد نكاته. ويستعمل من أواني الخمر ما كان مقبراً أو مدهوناً بعد غسله. ويكره: ما كان خشبياً أو قرعاً أو خزفاً غير مدهون.

استفاده از پوست حیوانات صحیح نیست، مگر اینکه در حیات، پاک و طاهر و ذبح شرعی شده باشند.⁽²³⁾ دوری کردن از استعمال پوست حیوانی که گوشتش خورده نمی شود مستحب است مگر این که بعد از ذبح، دباغی شوند.⁽²⁴⁾

استفاده از ظرفهای شراب - اگر قیراندود یا روغن اندود باشند - بعد از شستن اشکال ندارد؛ اما استعمال ظروف چوبی و سرامیکی و شیشههای شراب که روغن اندود نشده باشد، مکروه است.

ويغسل الإناء من ولوغ الكلب ثلاثاً وألأهن بالتراب، ومن الخمر والجرذ إذا مات فيه ثلاثاً بالماء، والسبع أفضل. ومن غير ذلك مرة واحدة غير غسلة الإزالة، والثلاث أفضل.

23- نشستن بر میلی که نمی داند رویه آن از چه پوستی است اشکالی ندارد، اما لمس آن با رطوبت موجب نجس شدن می شود. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 113)

24- کیف، ساعت، کفش، کمربند، کاپشن و... که از پوست حیوانات ساخته شده، اگر از کشورهای غیر اسلامی باشد، حکم مذکوری را ندارد تا این که یقین به ذبح شرعی آن داشته باشیم. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء اول، طهارت: ص 112)

ظرفی که آب دهان سگ در آن باشد باید سه بار شسته شود که بار اول آن باید با خاک باشد. ظرفی که در آن شراب بوده و یا موش صحرایی در آن مرده باشد، باید سه بار با آب شسته شود ولی هفت بار بهتر است. در مورد دیگر نجاسات غیر از شستن عین نجاست، یک بار شستن کفایت می کند، اما سه بار بهتر است.

